

Relacja z 27 stycznia 2016 – lekcja historii dla szkół – projekcja filmu dokumentalnego „PALMIRY” w reż. Hanny Zofii ETEMADI

Hanna Zofia ETEMADI

- reżyser filmów dotyczących pokolenia Polski Walczącej.

W uznaniu szczególnych zasług w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość Ojczyzny wyróżniona Medalem „Pro Memoria”

PALMIRY POLSKI KATYŃ

Między grudniem 1939, a lipcem 1941 funkcjonariusze SS i policji niemieckiej rozstrzelali w Palmirach około 1700 Polaków i Żydów przywiezionych zazwyczaj z warszawskich więzień i aresztów. Wśród zamordowanych znalazło się wielu przedstawicieli polskiej elity politycznej, intelektualnej i kulturalnej, których aresztowano w ramach tzw. Akcji AB.

Akcja AB – potoczna nazwa tzw. Nadzwyczajnej Akcji Pacyfikacyjnej (niem. *Außerordentliche Befriedungsaktion* – AB), którą okupanci niemieccy przeprowadzili na terytorium **Generalnego Gubernatorstwa** między majem a lipcem 1940.

W pamięci współczesnych Polaków Palmiry to miejsce kojarzące się jednoznacznie z mordem na polskiej elicie dokonanym przez Niemców w okresie okupacji. Położony w środku lasu cmentarz kryje 2115 grobów. Jedyną „winą” zamordowanych w Puszczy Kampinoskiej było to, że byli Polakami, również narodowości żydowskiej. Byli to politycy, sportowcy, urzędnicy państwowi, księża, aktorzy, dziennikarze, ale również rolnicy czy rękawicznicy. Do pierwszej egzekucji, a było ich – tych udokumentowanych – 21, doszło 7 grudnia 1939r. Wszystkie egzekucje przygotowano bardzo starannie. Niemcy chcieli utrzymać je w tajemnicy. Mordów dokonywano pod osłoną nocy, a ślady były dokładnie zacierane. Doły, w swym kształcie podobne do okopów, były zasypywane, układana ściółka leśna, mech i sadzone drzewa. Mimo tak zaplanowanej ze szczegółami zbrodni, znaleźli się świadkowie tych bestialstw. Nikt nie jest pewny, czy w puszczy nie znajduje się nie odkryta do dziś mogiła z kolejnej egzekucji. Cmentarz Palmiry założono w 1948r. Na polanę przeniesiono szczątki ze zbiorczych mogił, a w ich miejsce postawiono krzyże.

Palmiry – to cmentarz – mauzoleum, powstałe w 1948 roku, na wielkiej polanie, wśród sosnowego lasu na samym skraju puszczy kampinoskiej. Między 7 i 8 grudnia 1939 roku, a lipcem 1941 roku funkcjonariusze SS i policji niemieckiej rozstrzelali około 1700 obywateli polskich i narodowości żydowskiej, zazwyczaj przywiezionych z warszawskich więzień i aresztów. W Palmirach zostali zamordowani wybitni przedstawiciele życia politycznego, społecznego, kulturalnego i zawodowego, m.in. działacz ludowy marszałek Sejmu Maciej Rataj, wiceprezydent Warszawy Jan Pohorski, olimpijczyk Janusz Kusociński, profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego: Stefan Kopeć i Kazimierz Zakrzewski, literaci: Witold Hulewicz i Stanisław Piasecki.

Nad cmentarzem górują 3 krzyże posiadające zmienione proporcje – ich dłuższe ramiona mają symbolizować rozłożone ręce rozstrzelanego człowieka. Sam cmentarz to przejmujący las krzyży, po części tablic. Na niektórych nazwiska zidentyfikowanych ofiar, na większości tylko data egzekucji. Urna na symbolicznym ołtarzu zawiera ziemię z miejsc, gdzie ofiary zostały zamordowane.